

Шановні читачі!
Триває передплата на офіційне юридичне видання —
журнал

“ПРАВО УКРАЇНИ”

Журнал широко подає нові закони, нормативні матеріали Кабінету Міністрів України, коментарі до них, консультації для населення з різних актуальних питань, що цікавлять громадян.

На його сторінках, крім проблемних питань, пропозицій до законодавства тощо, постійно публікується практика Верховного Суду України та Вищого арбітражного суду України, практичні рекомендації до господарської діяльності.

Викладачі про... тощо, а також об'єктам, усі, хто виявляють інтерес до цього матеріалу. Передплату можна здійснювати за членствами в різних організаціях. Індекс журналу 74424.

Handwritten notes on a stamp:

Прав. жу
9/94

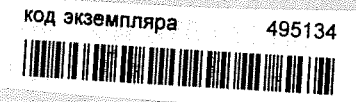
21.10.04	Маша	1
25.10	Кочмарюк	№
11.03	Глад	
24.05.04	Рогов	

Other handwritten numbers: 2,1003, 1137, 0784, 11.04.06

ПРАВО України

Видається щомісячно.
Журнал засновано в 1922 р. Київ.

9'94

ЗМІСТ

Судова практика

ПРИЙДАК М. До формування механізму правління судової влади 3

Право і економіка

ГРУДНИЦЬКА С. Відмінність об'єднань підприємств від господарських товариств .. 5

Пропозиції до законодавства

АФАНАСЬЄВ В. Щодо регулювання виконавчого провадження 10
ДИМИТРОВ Ю. Розроблення нового Кримінально-процесуального кодексу 11

Консультаційний відділ “Права України”

Закон України “Про державну службу” 14
Консультає Міністерство соціального захисту населення України 16

Дискусії та обговорення

БАЖАНОВ М., СТАШИС В. Про застосування ст. 19 КК України 19
МЕДВЕДЧУК В. Право приватної власності на землю: чи бути їй? 21
МІНЮКОВ П. Регулювання трудових відносин з педагогічними працівниками 24

Сторінки Історії

КУЛЬЧИЦЬКИЙ В. Кодекс Українського права 1743 р. 28

3 практики Верховного Суду України 30

Арбітражна практика 46

Нове законодавство 53

Правове життя

ГРУШИНСЬКИЙ І. Всеукраїнська конференція з проблем викладання цивільних дисциплін 90

Рецензії

КАЩЕНКО В. “Ковток повітря” у вакуумі правового безкнижжя, або спроба рецензії 93

Щодо регулювання виконавчого провадження

Однією з найважливіших проблем судово-правової реформи є проблема законодавчого регулювання стадії виконання судових рішень.

Становище, яке склалося у цій стадії, досить складне. Правове регулювання відносин, що тут виникають, здійснюється Інструкцією про виконавче провадження, яка, по-перше, не відповідає вимогам сьогодення, а по-друге, не охоплює всього кола правовідносин, пов'язаних з виконанням судових рішень.

Не претендуючи на вичерпний виклад питань, що постають у зв'язку з цим, означимо ті з них, які, на мій погляд, є найважливішими, потребують для їх розв'язання комплексного підходу. Виходячи з цього, у системі виконавчої влади необхідно створити (в структурі Міністерства юстиції) службу по виконавчому провадженню, правовою основою якої міг би бути відповідний закон. У ньому насамперед мають дістати відображення питання, пов'язані із статусом судового виконавця, а також з виконавчим провадженням. Досвід діяльності судових виконавців свідчить, що покладення виконання судових рішень лише на конкретну посадову особу — судвиконавця є утрудненим через наявність організаційних та інших складових, які він у процесі поточної діяльності вирішити не може. Серед останніх назвемо, зокрема, відсутність автотранспорту для перевезення майна, складських приміщень, де можна було б зберігати майно, тощо.

Ці та інші проблеми обумовлюють ефективну потребу у створенні, як уже зазначалося, цілісної системи виконавчого провадження, котра передбачала б наявність певної організації, що забезпечувала б виконання рішень, процедуру їх виконання. У необхідності створення такої служби переконують і тенденції розвитку правової реформи.

Кодекс про адміністративні правопорушення (статті 218-244²) передбачає понад тридцять суб'єктів, яким надано право притягувати до адміністративної відповідальності і накладати адміністративні стягнення, в тому числі й застосовувати конфіскацію. Зрозуміло, що в процесі подальшого розвитку судово-правової реформи, очевидно, будуть створені адміністративні суди, до компетенції

яких доцільно включити вирішення тих деліктів, які нині розглядаються названими у адміністративному законодавстві органами. Це викличе об'єктивну потребу в існуванні установ, правомочних і здатних виконувати рішення адміністративних судів.

Центральною фігурою виконавчого провадження є виконавець — чиновник в ієрархії виконавчої служби. Сучасний підхід до проблеми вимагатиме створення кількох рівнів конкретних виконавців, спеціалізацію провадження. Дана диференціація є необхідною в силу таких міркувань. По-перше, певне коло виконавців (назвемо їх умовно — старшими) мають бути професійно підготовленими для осмислення судових та інших рішень щодо їх виконання й визначення строків та порядку реалізації. Технічне ж виконання рішення доцільно доручити іншим виконавцям, які забезпечували б суто процедурно-технічні функції. Торкаючись спеціалізації всередині виконавчого провадження, слід підкреслити, що її запровадження дозволить оптимізувати власне стадію виконання, підвищити її ефективність. Контроль за виконанням доцільно покласти на старшого виконавця, статус якого передбачив би наявність у нього юридичної освіти і певного досвіду роботи (особливо у правоохоронних органах). Крім того, необхідно розробити критерії професіонального добору на посаду виконавця.

Особливо слід обумовити у передбачуваному законі соціально-правові гарантії діяльності виконавця, його захищеність. У цьому плані реальне втілення матеріальної незалежності є першочерговим завданням. Питання забезпечення житлом, відповідною пенсією, нарешті, форменим одягом, безплатним проїздом у громадському транспорті — також повинні дістати відображення у майбутньому законі. Актуальним є питання про недоторканність особи виконавця, його робочого приміщення, житла, близьких йому осіб. З цим тісно пов'язана проблема особистої безпеки виконавця при виконанні ним службових обов'язків. Тому закон має містити норму, яка зобов'язувала б працівників органів внутрішніх справ бути присутніми при виконанні будь-якого рішення, якщо виконавець визнає це за необхідне.

В. АФАНАСЬЄВ

начальник управління юстиції Харківської області

Розроблення нового Кримінально-процесуального кодексу

Виникла необхідність зміни нормотворчої діяльності держави, виходячи з потреб сьогодення. Кримінальний і Кримінально-процесуальний кодекси знаходяться на одному з перших місць. У зв'язку з цим, я вважаю, потрібно, ґрунтуючись на міжнародно-правових актах про права людини і конституційних нормах поваги до особи, охорони прав, свобод та інтересів громадян, сформулювати завдання кримінального судочинства, щоб пріоритетного значення набув захист громадян від кримінально-протиправних посягань і необґрунтованих репресій. Тим самим провідне місце серед принципів, основних положень закону займуть охорона і захист прав особи, свободи людини, а також додержання гарантій прав всіх учасників процесу.

Панівним повинно стати також положення про те, що вся діяльність службових осіб правоохоронних органів при виконанні ними своїх функціональних обов'язків має відбуватися в умовах соціальної справедливості. Цей принцип необхідно зафіксувати у новому КПК.

Розділ першої глави першої КПК необхідно доповнити такими принципами як публічність і повага особи учасників процесу.

Вважаю за важливе встановити порядок кримінального судочинства в залежності від тяжкості обвинувачення, складності доказування, числа підозрюваних або обвинувачених, багатоепізодності справи та інших обставин.

Бажано ретельно продумати і питання про доцільність закриття кримінальних справ за нереабілітуючими обставинами органами дізнання, слідства, прокурорами з подальшою передачею цих справ до різних громадських організацій (товариських судів, комісії у справах неповнолітніх тощо).

Або інший варіант — узаконити існуюче положення з можливістю ознайомлення з матеріалами закритої справи і оскарження рішення на суд.

Потрібна і більша деталізація статті закону про недопустимість притягнення громадянина як обвинуваченого (ст. 5 КПК). Дану норму можна викласти таким чином: "Суд (судді), орган дізнання, слідчий і прокурор, здійснюючи провадження у кримінальних справах, повинні ґрунтуватись на фактах і

суворо керуватись законом. Всі громадяни рівні перед законом, ніхто не користується будь-якими привілеями. Органи слідства можуть відмовитись від розслідування справи, а суд — від винесення рішення з причини неповноти законів (прогалини), незрозумілості або наявності в ньому протиріч'я".

У становленні судової влади, наповненні її реальним змістом велике значення матиме право суду на конституційний контроль. Інститут конституційного контролю є новим явищем у політичному і правовому житті держави. Щоправда, іншим країнам він відомий (США, Японія, Бразилія, Канада, Венесуела, Італія, Туреччина, Німеччина тощо). В Україні це право належить Конституційному Суду. Разом з тим у Законі про судоустрій повинно бути записано: "Якщо суд у процесі розгляду справи встановить, що закон, який підлягає застосуванню, суперечить Конституції держави, він зупиняє провадження у справі і вносить у Конституційний Суд подання про визнання цього закону неконституційним". Наділення судів правом конституційного контролю дозволить вищому законодавчому органу держави мати інформацію про якість законів, що приймаються, стане необхідним механізмом у системі стримувань і противаг у діяльності державних органів, у взаємодії влад.

Як самостійну норму, вважаю, слід виділити положення про те, що всі учасники процесу мають право подавати скарги на дії органів слідства, працівників суду і прокуратури, які порушують процесуальні права громадян і ображають їх гідність та честь.

Текст ст. 19 КПК "Мова, якою провадиться судочинство" бачиться таким: "Відповідно до Конституції України провадження у всіх справах ведеться державною мовою або загальноприйнятною у даній місцевості мовою. Громадяни всіх національностей мають право подавати скарги мовою своєї національності".

Тепер щодо ролі захисника (адвоката) у кримінальному процесі. Необхідно урівняти його у процесуальних правах з державним обвинувачем. Термін даного закону про "допуск" захисника анулювати, замість нього запровадити поняття "участь". Захисник повинен брати участь при провадженні будь-якої справи з моменту її порушення.

У другій главі "Підсудність" вважаю за правомірне те положення, що кримінальна